

Sotsiaalministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 14.10.2025 nr 1.2-2/95-1

Meie 05.11.2025 nr 12-1/3642-1

Tagasiside tervishoiuteenuste
tegevuslubade regulatsiooni ajakohastamise
väljatöötamiskavatsusele

Edastame Viljandi haigla tagasiside tegevuslubade süsteemi terviklikule ajakohastamisele.
Esitame mõtted, ettepanekud teemade kaupa.

On väga tervitatav, et tegevuslubade süsteemi ülevaatamine on jõudnud aktiivselt osapoolte töölauale ja väga suur töö on juba ära tehtud. Osapooltega teema arutamine, kitsaskohtade ja ettepanekute kaardistamine on oluline samm, et lõpptulemus saaks hea.

1. Asutusepõhine tegevusluba

Toetame mõtet, et üks asutus = üks tegevusluba. Kõik asutuse poolt osutatavate tervishoiuteenuste tegevusload ja tegevuskohad võiks olla koondatud ühele loale. On välja toodud, et soovitakse lube eristada asukohapõhiselt. Ka see lihtsustab, kui ühe tegevuskoha load (aadressipõhine) on kõik ühe põhiloa peal.

2. Ristkasutuse piirangud

Toetame mõtet kaotada ära ruumide ristkasutuse piirang, millel puudub meditsiiniline põhjendus (kui ei seata ohtu patsiendiohutust ja teenuse kvaliteeti). On mõistlik, et tegevusluba hõlmab kogu hoonet, kus teenuseid osutatakse, mitte ei loetleta üles konkreetseid ruume konkreetsete teenuste jaoks. Samuti on oluline võimalus kasutada ruume ka teisel teenuseosutajal (eeldusel, et tal on kasutusluba). See punkt toetab oluliselt ka Rahvastiku tervise arengukavas (2030) ja Haiglavõrgu arengusuundades (2040) välja toodud koostöö ja integratsiooni eesmärke.

3. Väiksem halduskoormus ja selgemad nõuded

Toetame mõtet, et üks tegevusloa liik kataks mitut teenuse liiki (nt statsionaarne tegevusluba katab ära ka päevakirurgia, päevaravi, õendusabi). Siiani on tulnud taotleda kõikide erialade päevaravi ja päevakirurgia teenustele eraldi tegevusload. Muudatusega väheneks halduskoormus ja tekiks ka rahaline kokkuhoid (riigilõivud).

4. Ruumide ja seadmete nõuded

Toetame mõtet, et teenuse osutamise teatud ruumidele kehtestatakse miinimumsuuruse nõue, so 12 m². Erinevatele ruumidele kindlate mõõtude nõudest loobumine on väga asjakohane. Samuti,

et loomuliku valguse nõue ei ole primaarne ja sobib ka kunstlik valgustus, kui see on samaväärne. See võimaldaks vajadusel teatud teenuste osutamise ka keldrikorrustel. Vanades hoonetes võib osutada keeruliseks patsiendi privaatsuse tagamine läbi heliisolatsiooni tagamise. Selle nõude täitmine võib olla väga kulukas ja seetõttu jääda täitmata. Samuti toetame mõtet loobuda kindlate instrumentide ja seadmete üles loetlemisest. Kõrge riskiga teenuste puhul on teatud loetelu ilmselt vajalik aga üldiselt teenuste vaates peaks nõuded olema proportsionaalsed teenuse sisu ja riskiga (taastusravi teenuste puhul ei peaks igat palli ja linti üles loetlema).

5. Personali ja tegevuslubade sidumine

Me ei pea otstarbekaks iga üksiku töötaja sidumist erinevate lubadega, eriti olukorras kus töötajad töötavad erinevates osakondades ja osutavad erinevaid teenuseid. See on liigne bürokraatia.

6. Haiglatevaheline koostöö

On oluline soodustada koostööd piirkondlike haiglate ja väiksemate haiglate või väiksemate teiste TTO-de vahel, nii ruumide ristikasutuse võimaldamise kui ka teenuse sisseostmise näol (nt laboriteenuste sisseostmine suuremalt haiglalt või patoloogiateenuse sisseostmine ilma et sisseostev TTO ise peaks vastavat luba taotlema, kui ta ise teenust ei osuta).

Samuti väga oluline toetada haiglavõrgusisest koostööd ja väiksemate haiglate võimalusi pakkuda teenuseid koostöös suuemate keskustega.

Koostöö soodustamine on ka HVA 2040 ja Rahvastiku tervise arengukava 2030 eesmärk.

7. Ennetus, mobiilsed ja kaugteenused

TVK-s tuuakse välja, et tähelepanu pööratakse ka patsiendi teekonna terviklikkusele, sealhulgas kaugteenuste ja mobiilsete lahenduste võimaldamisele. Need teemad on esitatud dokumentides vähe lahti kirjutatud. Ennetavaid teenuseid eraldi ei mainita, kuigi need on oluline patsiendi teekonna osa.

Rahvastiku tervise arengukava eeldab, et tervishoiukorraldus soosib varajast sekkumist ja ennetust ehk et inimkeskset ja ennetavat tervishoidu. Tegevuslubade reform peab olema kooskõlas rahvastiku tervise arengukava eesmärkidega.

Tegevuslubade süsteemi loogika tuleb siduda ka HVA 2040ga, mis toob välja tervisepiirkondade põhimõtte, mis võibolla eeldab ühiseid/kombineeritud tegevuslubasid Tervikule tervisepiirkonna tasandil. Oluline on et tegevuslubade regulatsioon toetaks tervisepiirkondade ja integreeritud teenuste arengut.

8. IT- arenduste vajadus

TVK-s on välja toodud, et planeeritavad muudatused ei too kaasa põhimõttelisi muudatusi infosüsteem ülesehituses, sest taotluse esitamise ja menetlemise protsess jääb samaks.

Mõningased muudatused võivad siiski vajada väiksemaid arendusi.

Tegevuslubade taotlemine käib läbi MEDRE, kuid senine kogemus läbi MEDRE tegevuslubade taotlemisel on olnud üpris konarlik, kohati võimatu, on toonud kaasa palju lisatööd ja võtnud seetõttu väga palju ajalist ressursi. Lisame kirjale eraldi tagasiside ja oma kogemuse MEDRE kasutamise osas.

Oluline on, et õigusaktiga kehtestatud nõuded (sh esitatavate andmete koosseis) ja MEDRE reeglid (sh andmeväljad) oleksid vastavuses ja toetaksid teineteist.

9. Terviseametile suurem kaalutlusruum

TVK-s on Eesmärgi all välja toodud, et tegevuslubade regulatsiooni uuendatakse selliselt, et muuhulgas antakse Terviseametile suurem kaalutlusruum hinnata ruumide ja seadmete sobivust ning teenuse tegelikku ohutust ja kvaliteeti.

Oleks vaja selgitada, mille alusel see kaalutlus toimuma hakkab (õiguslikud ja sisulised eeldused), et välistada ametnike subjektiivne tõlgendus ja regionaalne ebaühtlus. Kas kaalutlusruumi rakendamise eelduseks saab olema kirjeldus TTKSis, millised asjaolud on hindamisel olulised või ministri määruses sätestatud hindamiskriteeriumid ja tõendusmaterjalid, mille alusel otsus tehakse. Kaalutlusruumi sisustamiseks peaks Terviseamet toetuma objektiivsetele, mõõdetavatele ja tõendus põhistele kriteeriumitele. Kaalutlusruum ei saa tähendada vaba otsustamist vaid otsustamist mingites raamides, mis piiritlevad otsustaja subjektiivsuse.

TVKs on juttu ka riskipõhisest loamenetlusest (kehtiv õigus ei toeta tegevusloa andmise protsessis sisulist ega riskipõhist hindamist..... kuigi Terviseamet saab olemasolevaid nõudeid mõningal määral paindlikult tõlgendada, ei võimalda senise regulatsiooni parem rakendamine siiski kehtestada riskipõhiseid ega teenuse iseloomust lähtuvaid nõudeid ega vähenda see halduskoormust.....tegevusluba tuleb seostada kvaliteedisüsteemi olemasoluga ja lisada komponent, mis kontrollib teenuse kirjeldust ja riskijuhtimist... luuakse selged ja proportsionaalsed nõuded, mis keskenduvad teenuse sisule ja riskidele).

Selline paindlikkus on tervitatav, kõiki teenuseid ja neile taotletavaid lubasid ei peaks samade nõuete järgi hindama. Küll aga eeldab riskipõhine otsustamine teatud parameetrite kokku leppimist, mille alusel Terviseamet neid riske hindab: teenuse olemus (nt kirurgiline, invasiivne vms), varasem järelevalvepraktika, asutuse kval.süsteemi küpsus vms. Oluline on tagada, et otsustamine ei sõltuks ametniku isiklikust hinnangust. Need hinnangud ja otsused peavad tuginema mingitele hindamise kriteeriumitele ja olema läbipaistvad.

Sama tähelepanek kvaliteedi- ja ohutuse hindamisele: peavad olema selged hindamiskriteeriumid, mille alusel Terviseamet otsustab.

Kuna Terviseametil on õigus ka tegevusluba mitte väljastada, siis peab olema TTO'l võimalik ka otsust vaidlustada. See eeldab ka läbipaistvat dokumentatsiooni.

10. Nõuete paindlikkus eri- ja sõjaolukorras

TVK-s on välja toodud, et täiendavalt analüüsitakse võimalusi lahendada praktikas ilmnenud kitsaskohti, sealhulgas: tegevuslubade nõuete paindlikku kohaldamist eri- ja sõjaolukorras, et tagada tervishoiuteenuste järjepidevus.

Väga oluline teema, mis on ka Rahvastiku tervise arengukavas markeeritud. Viljandi haiglal on kogemus, kus covid-19 pandeemia ajal ei saanud Viljandi Haigla Terviseameti kontrollvisiidi tulemusena infektsionisti tegevusluba.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Priit Tampere
juhatuse esimees

Lisa: MEDRE kasutamisega seotud kogemused ja tagasiside